

VI FATTIGA – det är vi som aldrig nämns i valrörelser eller vid regeringsbildningar

Vem lyssnar till en hemlös, fattigpensionär, patient i beroendevården eller till den som tvingas söka försörjningsstöd? Här haltar demokratin, den solidariska välfärden och den empatiska förmågan rejält i landet, så skriver Verdandis ordförande Rasken Andréasson.

Fattigdom är en samhällssjukdom som orsakar stort mänskligt lidande. Den ekonomiska situationen färgar hela livet, ger möjligheter och begränsningar, skapar oro eller trygghet.

Forskning visar att ekonomisk utsatthet ökar riskerna för ohälsa, ett sämre socialt liv, sämre skolresultat för barn- och ungdomar och ett minskat engagemang i samhället och politiken.

Fattigdom göder även den svarta ekonomin och minskar människors tro på samhället och en bättre framtid. Fattigdom utsätter demokratin för fara och hot.

Många människor i Sverige lever under svåra ekonomiska villkor. Den senaste statistiken visar bland annat att: 220 000 hushåll erhöll ekonomiskt bistånd från Socialtjänsten någon gång under 2016, 33 250 personer var hemlösa under 2017. En dryg tredjedel, 11 167 personer av samtliga hemlösa hade barn under 18 år. 5 935 personer levde i akut hemlöshet det vill säga på gatan eller vandrarhem, i husvagn/tält o dyl, 245 000 pensionärer levde under 2017 med en disponibel månadsinkomst lägre än fattigdomsgränsen 12 100 kronor per månad.

Vad innebär det att vara fattig? Jo, vi vet att det innebär stora hälsorisker för den drabbade. Det innebär att man inte har pengar över till det allra nödvändigaste när räkningarna är betalda, till exempel mat, hygienartiklar, tandvård, läkarvård, mediciner, glasögon osv. Det sociala livet blir lidande, på grund av, som många berättar om, upplevd skam över situationen och begränsningar i att kunna delta på de andras villkor, till exempel genom att hålla sig fräsch vad gäller kläder och hårklippning, begränsade möjligheter att resa – till och med något så basalt som biljetter med kollektivtrafiken. Barnens hälsa och skolresultat blir lidande, vilket kan ge negativa konsekvenser långt upp i vuxen ålder.

Verdandi uppmanar till en bred samhällelig debatt om hur våra välfärdssystem kan rustas för att utrota fattigdomen – detta samhälleliga gissel som gör så många människor ont och även drabbar samhället

i form av långsiktigt höga kostnader för ohälsa. Verdandi vill se en politik som sätter utrotandet av fattigdomen först. Verdandis förslag till politik till den kommande regeringen är:

- Att utrota fattigdomen är politikens och samhällets högsta strävan.
- Alla åtgärder som ska leda till arbete garanterar individen skälig ersättning.
- En a-kassa som omfattar så många som möjligt. Kraven för inträde och för att få ersättning formas så att alla med jobb kan vara med.
- Rätt till sjukersättning så länge sjukdomen sätter ner arbetsförmågan. Ingen tidsgräns för sjukförsäkringens skydd.
- Fördelningsspolitik med målet att uppnå jämlika levnadsvillkor.
- Ökad andel av skatten tas ut på annat än lönearbete, t ex fastigheter, konsumtion och miljöskadlig verksamhet.
- Allas tillgång till grundläggande sociala och samhälleliga tjänster garanteras.
- Försörjningsstödet höjs så att stödet går att leva på.
- Försörjningsstödet ska räcka till för att underlätta ett självständigt liv och deltagande i samhällslivet.
- Aktivt stöd från socialtjänsten för att den enskilde så snabbt som möjligt kommer från behovet av bidrag.
- Tillfälligt försörjningsstöd utan att först behöva sälja av sina tillgångar.
- Särskilt stöd till överskuldsetta för att sanera ekonomin.
- En översyn av socialtjänstens regler, tillämpning och krav på den enskilde.
- Barnomsorgsavgiften ingår i försörjningsstödet för arbetssökande.
- Ersättning för resor i kollektivtrafiken ingår i försörjningsstödet.
- Även sjukskrivna, arbetslösa och föräldrar med obekvämt arbetstid får tillgång till barnomsorg.
- Pensionsreform för ekonomisk trygghet för alla pensionärer.
- Alla anställda har rätt till en dräglig tjänstepension som betalas av arbetsgivaren.
- Flexibel pensionsålder och större möjligheter till deltidspension.

RASKEN ANDRÉASSON
VERDANDIS ORDFÖRANDE